

TƏFƏKKÜR

elmi xəbərlər jurnalı

№5/2014

BU SAYIMIZDA

- ◆ Regionların inkişafına əsaslanan strategiya
- ◆ Azərbaycanda nağdsız bank əməliyyatlarının inkişaf perspektivləri
- ◆ Naxçıvanın muxtariyyət statusu
- ◆ Azərbaycan dil yaddaşında bəzi tapıntılar
- ◆ Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin tarixi sovet və Rusiya tarixşünaslığında
- ◆ Abbasqulu ağa Bakıxanov əsərlərinin əlyazmaları və kitab kolleksiyası
- ◆ Ədəbiyyat tariximizin görkəmli tədqiqatçısı
- ◆ Zəmanəmizin Hippokratı Mustafa bəy Topçubaşov

Elm və Təhsil Mərkəzi Təfəkkür Universitetinin TƏFƏKKÜR elmi xəbərlər jurnalı

Redaksiya heyəti

Müşfiq Atakişiyev	– baş redaktor , iqtisad elmləri doktoru, professor
Asif Quliyev	– redaktor (buraxılışa məsul)
Ziyad Səmədzadə	– akademik
Nizami Cəfərov	– AMEA-nın müxbir üzvü
Akif Musayev	– AMEA-nın müxbir üzvü
Əli Nuriyev	– AMEA-nın müxbir üzvü
Elşən Hacızadə	– iqtisad elmləri doktoru, professor
Amil Məhərrəmov	– iqtisad elmləri doktoru, professor
Havva Məmmədova	– tarix elmləri doktoru, professor
Aqşin Babayev	– filologiya elmləri doktoru, professor
Zahid Məmmədov	– coğrafiya elmləri doktoru, professor

Jurnal “Kütləvi informasiya vasitələri haqqında”
Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq şəkildə təsis edilmişdir.
Reyestr № 3739

Redaksiyanın ünvanı: AZ1008, Bakı şəhəri, Təbriz küçəsi, 29

Адрес редакции: AZ1008, город Баку, улица Табриз, 29

Address: AZ1008 Baku city, street Tabriz, 29

Telefon: (+99412) 541 04 50

E-mail: t_universiteti@mail.ru

Jurnal ildə dörd dəfə nəşr olunur

MÜNDƏRİCAT

İQTİSADİYYAT VƏ HƏYAT

Müşfiq Atakişiyev. Regionların inkişafına əsaslanan strategiya.....	4
Amil Məhərrəmov. Naxçıvan iqtisadi rayonunun iqtisadi inkişafı: keçmiş və gələcəyin əlaqəsi kontekstində.....	12
Mahmud Hacızadə. Dövlət xidmətlərinin təqdimatının avtomatlaşdırılması.....	20
Əhməd Sərkərlı. Azərbaycanda nağdsız bank əməliyyatlarının inkişaf perspektivləri.....	27

TARİXİMİZİ OBYEKTİV TƏHLİL EDƏK

İsmayıl Hacıyev. Naxçıvanın muxtariyyət statusu.....	36
Havva Məmmədova, Nazim Məmmədov. Azərbaycan dağlıq qarabağ bölgəsinin tarixi sovet və Rusiya tarixşünaslığında.....	54

DİLİMİZ, ƏDƏBİYYATIMIZ, İNCƏSƏNƏTİMİZ

Pəşə Kərimov. Abbasqulu ağa Bakıxanov əsərlərinin əlyazmaları və kitabkolleksiyası.....	70
Rəqub Kərimov. Qasım bəy Zakirin ünvanı dəqiq olmayan bir şəiri haqqında.....	78
Dilbər Zəmanzadə. Ədəbiyyat tariximizin tədqiqatçısı Salman Mümtaz.....	84
Məsud Məmmədov. Azərbaycan dil yaddaşında bəzi tapıntılar.....	90
Elman Mirzəyev. Dialekt leksikasında fitotoponimlər (Azərbaycan dilinin Lerik, Yardımlı və Cəlilabad şivələrinin materialları əsasında).....	99
Xumar Abdullayeva. Müasir ingilis dilində sərbəst vasitəsiz nitq.....	105

TƏBİƏT VƏ TƏBABƏT

Orxan Abbasov. Yanar şistlər Azərbaycanın qiymətli təbii sərvətidir.....	112
---	-----

DÜNYA ŞÖHRƏTLİ ALİMLƏRİMİZ

Əhliman Əmiraslanov. Zəmanəmizin Hippokratı Mustafa bəy Topçubaşov.....	121
--	-----

Dövlət xidmətlərinin təqdimatının avtomatlaşdırılması

Mahmud HACIZADƏ,
*magistr, Azərbaycan Respublikası Rabitə və
Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi
hme912@gmail.com*

Açar sözlər: informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, “Elektron hökumət”.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, электронное правительство.

Key words: information and communication technology, electronic government.

“Elektron hökumət”in yaranışı XX əsrin sonu, XXI əsrin əvvəllərinə təsadüf edir. Artıq yetkinlik çağlarına qovuşan bu fenomen müasir informasiya cəmiyyətinin inkişafının mühüm elementləri sırasında yer alır. Ənənəvi hökumətdən fərqli olaraq onun analoqu və ya əlavəsi kimi dəyərləndirilməyən “Elektron hökumət” informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından fəal istifadə əsasında dövlət xidmətlərinin səmərəliliyini artıran yeni qarşılıqlı münasibətlər sistemi kimi çıxış edir. Onun dünya birliyi ölkələri sırasında coğrafiyası genişlənir. Dövlət xidmətlərinin təqdimatı-

nın avtomatlaşdırılması prosesini həyata keçirən “Elektron hökumət” bir sistem olaraq daim təkmilləşmələrə məcburdur. Bütün bunlar onun funksional təyinatına, informasiya cəmiyyətinin inkişafında əhəmiyyətinin artmasına, dövlətlə vətəndaş münasibətlərinin təkmilləşməsi istiqamətində rolunun yüksəlişinə daimi elmi-təhlili yanaşma tələb edir. Bundan irəli gələrək tədqiqat araşdırmasında da dövlət xidmətlərinin təqdimatının avtomatlaşdırılması prosesinin və informasiya cəmiyyətinin inkişafında rolunu səciyyələndirən “Elektron hökumət”in funksional təyinatı, məq-

sədlər çevrəsi, fəaliyyəti ilə bağlı müasir dünya təcrübəsi və habelə bu yeni təsisatın Azərbaycandakı inkişaf istiqamətləri təhlil obyektinə çevrilmişdir.

İngiliscə e-Government adlanan “Elektron hökumət” çox qısa təqdimatda “dövlət xidmətlərinin təqdimatının avtomatlaşdırılması prosesi” kimi də xarakterizə olunur. Beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən onun mahiyyəti və funksional təyinatı ilə bağlı şərhlərə rast gəlinir. Belə ki, Dünya Bankı tərəfindən “Elektron hökumət”ə hökumətin işinin səmərəliliyini və şəffaflığını informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından istifadə üzərində artıran və ictimai nəzarət imkanlarını genişləndirən vasitə kimi baxılır. Informasiya texnologiyaları bazarının liderlərindən olan “Gartner” şirkəti isə “Elektron hökumət”i internetdən, müasir kütləvi informasiya və digər texniki vasitələrdən istifadə etməklə ictimaiyyətin dövlət idarəetməsi və daxili proseslərdə iştirak səviyyəsinin artırılması, bu sferada xidmətlər təqdimatının fasiləsiz optimallaşdırması məqsədindən irəli gələn dövlət orqanlarının daxili və xarici münasibətlərinin dəyişdirilməsi kimi səciyyələndirir (1, 2).

“Elektron hökumət” tərəfindən təqdim olunan onlayn xidmətlərin inkişafının əsas meyarı kimi “bir pəncərə” prinsipi üzərində qurulmuş “elektron xidmətlər” portalı çıxış edir.

“Elektron hökumət” özünün aşağıdakılardan ibarət olan məxsusi geniş məqsədlər çevrəsinə malikdir (3):

- ❖ *əhaliyə internet şəbəkəsində integrasiyalı formada xidmətlərin təqdimatı;*
- ❖ *hökumətin vətəndaşlara və biznesə göstərdiyi xidmətlərinin optimallaşdırılması;*
- ❖ *insanlara bütün həyatı boyu öyrən-*

mək, oxumaq imkanlarının yaradılması;

❖ *iqtisadiyyatın inkişafına yardım göstərilməsi;*

❖ *zaman maneələrini təcrid edən müqabil idraklı qanunların işlənməsi;*

❖ *daha çox vətəndaşın iştirak etdiyi idarəetmə formalarının yaradılması;*

❖ *vətəndaşların ixtisasının və texnoloji məlumatlandırılmasının artımı;*

❖ *seçicilərin ölkənin idarəetmə proseslərində iştirakının yüksəldilməsi;*

❖ *vətəndaşların özünəxidmət imkanlarının genişləndirilməsi;*

❖ *coğrafi yerləşmə amilinin mülayimləşdirilməsi;*

❖ *informasiya bərabərsizliyinin aradan qaldırılması.*

“Elektron hökumət”in məqsədlərinin genişliklə reallaşdırılması informasiya cəmiyyətinin inkişafına təkan verəcəkdir. Lakin burada bir sıra problemlərin, xüsusən vətəndaşların şəxsiyyətinin identifikasiyası, kiber-məkanda hüquqi münasibətlər, elektron vergi qoyma və sairə qarşılaşma qaçılmazdır. Bunun üçün hər bir dövlət iqtisadi inkişaf və informasiya konfidensiallığının təminatı arasında zəruri tarazlığı saxlamaqla bütün növ elektron əməliyyatlara etibar edilməsi istiqamətində yeni çevik normativ-hüquqi baza formalaşdırmalıdır.

“Elektron hökumət” institutu ilə bağlı daha böyük irəliləyişlər aparıcı iqtisadiyyatlara malik, informasiya cəmiyyətinin inkişaf etdiyi, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadənin geniş yayıldığı ölkələrdə baş verir. Bu təcrübədən digər ölkələr də faydalanırlar. “Elektron hökumət” institutu ilə bağlı ayrı-ayrı inkişaf etmiş ölkələrdəki təcrübəyə nəzər yetirdikdə aşağıdakıları görmək olar:

ABŞ-da bütün elektron xidmətlər “usa.

gov” adlanan portalda integrasiya olunmuşdur. Axtarış sistemi vasitəsilə müxtəlif dövlət qurumlarının verilənlər bazasına daxil olub, istənilən məlumatı rahatlıqla əldə etmək məqsədilə hər bir istifadəçi üçün bütün lazımi şərait yaradılmışdır.

Danimarkada “Elektron hökumət”-in portalı bütün sistem iştirakçılarını bir şəbəkəyə birləşdirməklə yanaşı, həm də ölkə üzrə bütün pul köçürmələrini təmin edən mərkəz funksiyasını yerinə yetirir. Bu ölkədə hər bir vətəndaş hər bir dövlət idarəsi və şirkətlər dövlət idarələri və şirkətlərindən gələn məktubların daxil olduğu “E-Box” adlı şəxsi elektron poçtuna malikdir.

“Elektron hökumət”-in təsisatlandırılmasında lider dövlətlərdən biri olan Cənubi Koreyada əhalinin mobil telefonların imkanlarından geniş yararlanması, xüsusən IOS və Android əməliyyat sistemləri üçün mobil əlavələrdən geniş istifadə etməsi və bütün ölkə ərazisində internetə girişin asanlığı təmin edilmişdir.

“Bulud texnologiyalarının” daha çox inkişaf etdiyi Sinqapurda isə hökumətin elektron xidmətlər şəbəkəsi “Sinqapur vətəndaşının portalı” vasitəsi ilə həyata keçirilir və burada müəllimlər üçün “bulud” verilənlər mərkəzi yaradılmışdır.

Macarıstanda dövlət qulluqçularının və vətəndaşlarla fasiləsiz ünsiyyətini təmin edən onlayn iş rejimli hakimiyyəti, “elektron demokratiya” adlı multifunksional xidməti fəaliyyət göstərir.

Böyük Britaniya, Braziliya, Niderland, Yaponiya, Estoniya, İsrail, Lüksemburq, Lixtenşteyn, Avstraliya, Yeni Zelandiya, Panama və digər inkişaf etmiş ölkələrdə “Elektron hökumət” institutu genişliklə fəaliyyət göstərir. Bugünkü reallıqlar sosial şəbəkələrdən istifadə də davamlı dinamiz-

min olmasını göstərir. Bunu nəzərə alaraq bir çox ölkələr “Facebook”, “Twitter” və digər bu kimi qloballaşan şəbəkələrdə öz rəsmi səhifələrini açmaq zərurətində qalırlar. Statistika göstərir ki, belə ölkələrin sayı artıq 80-nə yaxınlaşmışdır. Dünyanın 14 ölkəsi tərəfindən isə dövlət portallarında “çatlar” və ya dərhal informasiya mübadiləsini təmin edən “IM”-xidmətləri təqdim edilir. Dövlət orqanları ilə vətəndaşlar arasında onlayn-mübadilə daha çox Latin Amerikası ölkələrində geniş yayılmışdır (4, 5).

“Elektron hökumət” müxtəlif rəsmi prosedurların sadələşdirilməsinə imkan yaradaraq daha çox effektivli və daha az məsrəfli inzibətçiliyi təmin edir, sənədlərin dövriyyəsinə optimallaşdırır, kargüzarlıq işlərinin kəmiyyətini azaldır, vergilərin ödənişi, statistik hesabatların təqdimatını asanlaşdırır, ictimaiyyətlə hökumət arasında münasibətlərin dəyişməsinə stimullaşdırır və bütövlükdə ölkədəki demokratikləşməni təkmilləşdirir. Bu infrastrukturun hərtərəfli inkişafı üçün bir sıra maneələrin aradan qaldırılması da vacibdir. Belə ki, elektron xidmətlərin tətbiq sferası daim genişləndirilməli, onlayn rejimində təqdimatlarda təhlükəsizlik və konfidensiallıq təmin edilməli, hüquqi norma və standartlar qəti müəyyən olunmalı, xidmətlərin daha səmərəli göstərilməsi üçün onların sayı optimal həddə gətirilməlidir. Qeyd edilməlidir ki, Avropa İttifaqı standart olaraq 265 xidmətin elektronlaşması və əhali tərəfindən istifadəsini irəli sürmüşdür.

Azərbaycanda da “Elektron hökumət” layihəsi uğurla həyata keçirilir. Bu layihənin fəvqündə əsas ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qəbul edilən “Azərbaycan Respublikasının inkişafı naminə informasiya və kommunikasiya texnologi-

yaları üzrə Milli Strategiya” (2003-2012-ci illər) dayanır. Belə ki, Milli Strategiyanın başlıca məqsədini informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından geniş istifadə olunmaqla ölkənin demokratik inkişafına təkan vermək və informasiya cəmiyyətinə keçidi təmin etmək missiyası durur. Prezident İlham Əliyevin bu istiqamətdə imzaladığı çoxsaylı fərman və sərəncamlarla ölkədə informasiya cəmiyyətinə keçid yeni mərhələyə qədəm qoymuş, əhəmiyyətli bir infrastruktur formalaşdırılmışdır. Ölkəmizdə informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının hərtərəfli inkişafını təmin etmək və bu sektorun fəaliyyət səmərəliliyinin artırılması üçün Elektron Təhlükəsizlik Mərkəzi, Informasiya Texnologiyalarının İnkişafı Dövlət Fondu və Yüksək Texnologiyalar Parkı təsis edilmişdir (6, 7).

“Elektron hökumət” layihəsinin genişliklə reallaşdırılması, xüsusən də dövlət orqanları əməkdaşlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsini, nəzarət və qiymətləndirmənin aparılmasını, elektron xidmətlərin təşkili prosesinin sürətləndirilməsi və bu sahədə idarəetmənin təkmilləşdirilməsini təmin etmək üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi yaradılmışdır. Bu agentlik vasitəsi ilə dövlət orqanları tərəfindən vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin həyata keçirilməsini təmin edən milli brend Azərbaycan Xidmət və Qiymətləndirmə Şəbəkəsi - “ASAN xidmət” (*ingiliscə Azerbaijan Service and Assessment Network*) mərkəzləri yaradılaraq əhalinin istifadəsinə verilmişdir. “ASAN xidmət” “Elektron hökumət”lə qarşılıqlı əlaqə və fəaliyyətdə “bir qapı” prinsipli - yəni ayrı-ayrı dövlət qurumlarının müxtəlif xidmətlərindən bir mərkəzdə eyni məkanda

və eyni vaxtda fiziki istifadə imkanlı təsisat olaraq çıxış edir. Agentliyin “Elektron hökumət”lə qarşılıqlı əlaqəsini onun elektron xidmətlər reyestrinin operatoru funksiyasının yerinə yetirilməsi daha da mükəmməlləşdirir. Bütün bunlar isə məsrəflərin azalmasına, yetərliklə vaxt itkisinin aradan qaldırılmasına, şəffaflığa və şəxsi rahatlığa şərait yaradaraq dövlət və vətəndaşların iqtisadi və hakimiyyət münasibətlərinin inkişafına təkan verir.

Hazırda ölkəmizdə “Elektron hökumət” çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Rəhbər və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi tərəfindən normativ bazası “İnformasiya əldə etmək haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa əsaslanan “Elektron hökumət dövlət informasiya sistemi” layihəsinin reallaşdırılması istiqamətində mühüm işlər görülür. Artıq bu layihə çərçivəsində dövlət orqanlarının məlumat bazaları və informasiya sistemlərinin inteqrasiyası, vətəndaşların müraciətlərinin dövlət orqanlarına çatdırılması, həmçinin elektron xidmətlərin “bir pəncərə” prinsipi əsasında təşkili və istifadəsi ilə bağlı “elektron hökumət” şlüzü və “Elektron hökumət” portalı yaradılmışdır. www.e-gov.az saytına daxil olmaqla burada təklif edilən istənilən xidmətdən yararlanmaq mümkündür. Hazırda Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 24 noyabr tarixli 191 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Elektron xidmət növlərinin Siyahısı” üzrə elektron xidmət növlərinin sayı 441-ə çatdırılmışdır (7).

Rəhbər və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi AzDataCom, Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin StateNet, Delta və Azərtelekom şirkətlərinin yüksək sürətli məlumatların ötürülməsi şəbəkələri hazırda bütün ölkə

ərazisini əhatə edir. Bu, sistemlər və dövlət orqanları arasında elektron məlumat mübadiləsinin təşkilinə imkan verir.

“Elektron hökumət”in inkişafını təmin etmək üçün ölkədə elektron imza infrastrukturunu formalaşdırılmış və həmçinin mobil autentifikasiya sertifikatları mərkəzi yaradılmışdır. Dövlət informasiya ehtiyatlarının və fərdi məlumatların informasiya sistemlərinin dövlət reyestrləri, həmçinin elektron xidmətlər reyestri hazırlanmış və tətbiq edilməkdədir. Bundan başqa, “Elektron hökumət” portalından istifadəni genişləndirmək məqsədilə ölkə ərazisində genişzolaqlı xidmətlərdən istifadə imkanları artırılır. Bu məqsədlə “Hər evə optika” prinsipi əsasında evlərin optik kablallaşdırılması layihəsi reallaşdırılmaqdadır.

Bu gün Azərbaycanda ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin yüksəldilməsi, sosial həyatın keyfiyyət artımının təmin edilməsi istiqamətində iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və gücləndirilməsi strategiyası həyata keçirilir. Bu məqsədlə respublika Prezidenti İlham Əliyevin 2012-ci il 29 dekabr tarixli fərmanı ilə bazar iqtisadiyyatına keçidi adlayan yeni innovativ iqtisadiyyat quruculuğuna təkan verən “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyası qəbul edilmişdir. Konsepsiyada ən əsas hədəf olaraq 2020-ci ildə Azərbaycanda ümumi daxili məhsulun həcmnin 2 dəfə artırılması və bu artımın iqtisadiyyatın diversifikasiyasına nail olunması, qeyri-neft sektorunun sürətli inkişafı və ölkədə biliklər iqtisadiyyatının qurulması hesabına həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bu konsepsiyanın uğurla həyata keçirilməsi üçün həm də ölkəmizin rəqəbatqabiliyyətliliyinin artırılması tələb olunur. Həmin istiqamətdə əsas güc faktorlarından biri

kimi isə informasiya və kommunikasiya texnologiyaları sektorunda inkişafın sürətləndirilməsi nəzərdə tutulur. Konsepsiya görə ölkəmizdə 2020-ci ilə qədər informasiya cəmiyyətinə keçid təmin edilməli, biliyə əsaslanan innovasiyayönümlü iqtisadiyyat qurulmalı, dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarında informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi və elektron xidmətlər, həmçinin informasiya təhlükəsizliyi sahəsində fəaliyyət genişləndirilməlidir. Bütün bunları əsas götürərək, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 16 yanvar 2013-cü il tarixli sərəncamı ilə 2013-cü il Azərbaycan Respublikasında “İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları ili” elan olunmuş və həmin il “Elektron hökumət”in inkişafına da uğurlar gətirmişdir. Bu məqsədlə təsdiq olunmuş tədbirlər planına əsasən çoxsaylı təşkilati tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə yanaşı, ölkənin informasiya texnologiyaları potensialının gücləndirilməsi, informasiya cəmiyyəti və insan potensialının inkişafı kimi məsələlərin həlli də nəzərdə tutulmuşdur. Bu böyük işlərin və yeni təşəbbüslərin həyata keçirilməsində həm “Elektron hökumət”in dəstəyi və həm də onun özünün inkişafı vacib olacaqdır (6, 7).

Yaxın perspektivdə “Elektron hökumət” sferasında daha ciddi dəyişikliklərin olacağı gözlənilir. 2013-cü ilin statistikasına görə ki, hazırda dövlət xidmətlərinin elektron formada təqdimatı 30%, vətəndaşların elektron xidmətlərə çıxış imkanları 80% təşkil edir. Bu göstəricilərin 2020-ci ildə 100%-ə çatdırılması mühüm bir vəzifə kimi qarşıda durur. Həmçinin, 2020-ci ildə elektron xidmətlərdən istifadə edən vətəndaşların xüsusi çəkisinin də indiki 20%-dən 80%-ə qaldırılması da əsas

strateji hədəflər sırasındadır. “Elektron hökumət” dövlətin vəzifələrini icra etmək üçün yaradılmış çox unikal bir infrastrukturudur. Bu mühüm yeni innovativ infrastrukturun dövlət xidmətlərinin təqdimatının avtomatlaşdırılması prosesindəki və ümumilikdə informasiya cəmiyyətinin inkişafında rolu daim artır. “Elektron höku-

mət” cəmiyyət qarşısında yeni tələblər qoyur və özünün strateji planda təkmilləşdirilməsini şərtləndirir. Onun geniş təsisatlandırılması strategiyasının səmərəliliklə reallaşdırılması isə iqtisadi nailiyyətləri davamlı etməyə, ölkənin rəqabətqabiliyyətliliyini artırmağa, mühüm sosial effektlərin yaranışına geniş imkanlar açır.

Ədəbiyyat:

1. Голобуцкий А., Шевчук О. (2007) Электронное правительство. Москва, Знание, 433 с.
2. Козырев А.А., Юдин А.П. (2000) Информационные технологии в экономике, Санкт-Петербург, Издательство Михайлово, 64 с.
3. Корнейчук Б.В. (2006), Информационная экономика. Учебное пособие. СПб.: Питер, 400 с.
4. Электронные правительства: потенциал и практическое использование под ред. Ивановой Г.Р. (2009) М.: Знание, 329 с.
5. www.itu.int - Beynəlxalq Kommunikasiya İttifaqı.
6. www.president.az - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəsmi saytı.
7. www.mincom.gov.az - Azərbaycan Respublikası Rabitə və Yüxsək Texnologiyalar Nazirliyinin saytı.

Махмуд Гаджи-заде

**Направления усовершенствования процесса автоматизации
предоставления государственных услуг**

Резюме

В статье анализируются один из существенных элементов информационное общества которым является “Электронного правительство”, его сущность, функциональное назначение, цели, а также ее опыт в развитых странах. Здесь также оценивается роль процесса автоматизации предоставления государственных услуг в развитии информационного общества, в углублении и в усовершенствовании направления демократизации. Исходя из всего этого обосновывается расширение института “Электронного правительства” в Азербайджане и его перспективность в процессе автоматизации предоставления государственных услуг.

Mahmud Hajizadeh

**Directions of improving the process of automation
of government services**

Summary

This article analyzes one of the essential elements of an information society which is the “Electronic government”, its essence, functionality, goals, and also its experience in developed countries. In the article also is assessed the role of the automation process of providing services in the information society, of recessing and improving the direction of democratization. On the basis of above listed is substantiated the extension of the institute “e-Government” in Azerbaijan and its prospects in the process of automating the providing of government services.

Мәqалә redaksiyaya daxil olmuşdur: 06.08.2014

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 21.09.2014

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 24.09.2014

MÜƏLLİFLƏRİN NƏZƏRİNƏ

Təfəkkür jurnalı ildə 4 dəfə nəşr olunur.

Redaksiyaya göndərilən məqalələrdə müəlliflər aşağıdakı qaydalara əməl etməlidirlər:

- Məqalələrdə müəllif(lər)in işlədiyi müəssisə və onun ünvanı, müəllifin elektron poçt ünvanı göstərilməlidir.
- Məqalənin əvvəlində Azərbaycan, rus və ingilis dillərində açar sözlər göstərilməlidir.
- Məqalələrin dərc olunduğu dildən əlavə başda iki dildə - ingilis və rus dillərində olan xülasələri eyni və məqalənin məzmununa uyğun olmalıdır.
- Məqalələrin mətnləri Azərbaycan dilində latın, rus dilində kiril və ingilis dilində ingilis əlifbası ilə Times New Roman-12 şrifti ilə, minimum intervalla yığılmalıdır.
- Mövzu ilə bağlı elmi mənbələrə istinad olunmalıdır. Məqalənin sonunda verilən ədəbiyyat siyahısı əlifba ardıcılığı ilə deyil, istinad olunan ədəbiyyatların mətndə rast gəlinəndi ardıcılıqla nömrələnməlidir.
- Məqalələr redaksiyaya çap olunmuş 1 nüsxə və diskə yazılmış variantlarda təqdim olunmalıdır.

Təfəkkür elmi xəbərlər jurnalı

№5 – 2014

Təfəkkür elmi xəbərlər jurnalı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası Rəyasət Heyətinin 16 may 2014-cü il tarixli (protokol №07-R) qərarı ilə İqtisad və Filologiya elmləri üzrə “Azərbaycan Respublikasında dissertasiyaların əsas nəticələrinin dərc olunması tövsiyə edilən dövrü elmi nəşrlərin siyahısı”na daxil edilmişdir.

Jurnal “Kütləvi informasiya vasitələri haqqında”
Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq şəkildə təsis edilmişdir.
Reyestr №3739

Materiallar Təfəkkür Universitetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmişdir.

Dizayner: Lamiyə NƏBİYEVƏ
Korrektor: Niyazi HƏBİBOV
Operator: Səriyyə ƏHMƏDOVA

Təsisçi: Elm və Təhsil Mərkəzi Təfəkkür Universiteti

Redaksiyanın ünvanı: AZ1008, Bakı şəhəri, Təbriz küç. 29
Адрес редакции: AZ1008, город Баку, ул. Табриз, 29
Address: AZ1008, Baku city, st. Tabriz, 29
Telefon: (+99412) 541 04 50
E-mail: t_universiteti@mail.ru
www.universitet-tefekkur.com

Jurnalda dərc olunmuş materiallardan istifadə
edərkən istinad verilməsi vacibdir.

“Azərbaycan” nəşriyyatının mətbəəsində çap edilmişdir.
Sifariş “3348”. Tiraj 500

Çapa imzalanmışdır 15.10.2014-cü il